

KONTAKTY NA SUBJEKTY

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) Košice

Košice - mesto
Žižkova č. 21, Košice
Mgr. Karol Hertelý
055/2441 600
Karol.Hertely@upsvr.gov.sk

Košice 1 a Košice 4
Žižkova č. 21, Košice
Mgr. Žaneta Matásová
055/2441 555
Zaneta.Matasova@upsvr.gov.sk

Košice 2 a Košice 3
Žižkova č. 21, Košice
Mgr. Silvia Mikuláková
055/2441 326
Silvia.Mikulakova@upsvr.gov.sk

Košice – okolie
Staničné námestie č. 9, Košice
Mgr. Silvia Vaňová
055/2440 615
Silvia.Vanova@upsvr.gov.sk

Detská fakultná nemocnica (DFN)
Detská fakultná nemocnica Košice
Trieda SNP 1, 040 11 Košice
055/235 41 01 informátor
055/2354529 centrálny príjem

Polícia
158

Centrum pedagogicko psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP) - KE I.,

Karpatská 8, 040 01 Košice
055/62 26 615
skola@pppke.svcmi.sk

Centrum pedagogicko psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP) - KE II., III., IV.

Zuzkín park 10, 040 11 Košice
055/78 71 311
055/78 71 711
0911 030 930
zuzkinpark@mail.t-com.sk

Centrum pedagogicko psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP) - KE okolie

Slovenskej jednoty 29
041 32 Košice—Sever
055/63 22 106
055/63 21 838
0903 552 996
pppokolie@stonline.sk

Centrum špeciálneho pedagogického poradenstva (CSPP)

Bocatiova 1, Košice
055/796 12 11, 0911987085
cspkce@cspkce.sk

Identifikácia syndrómu CAN (syndróm týraného, zneužívaného a zanedbávaného dieťaťa) Dôležité kontakty

ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY KOŠICE
STANIČNÉ NÁMESTIE 9, 042 11 KOŠICE

NÁRODNÝ PROJEKT PODPORA OCHRANY DETÍ PRED NÁSILÍM

KÓD ITMS 2014+: 312041M679

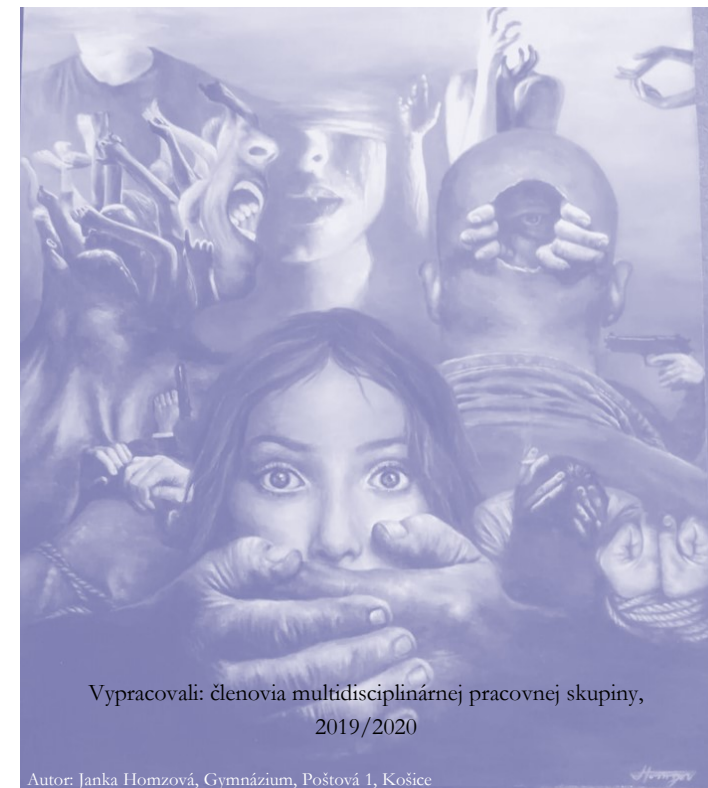
Koordinátor ochrany detí pred násilím:

Mgr. Beáta Gajdošová
Beata.Gajdosova@upsvr.gov.sk
+421 918 701 808

Mgr. Diana Krišková
Diana.Kriskova@upsvr.gov.sk
+421 918 702 347

Ing. Magdaléna Lucáková
Magdalena.Lucakova@upsvr.gov.sk
+421 918 702 716

www.detstvobeznasilia.gov.sk
www.facebook.com/NKSpreRPNiD

Vypracovali: členovia multidisciplinárnej pracovnej skupiny,
2019/2020

Príznyky zanedbávania

a) podvýživa, pri ktorej sú typické stavy hladu z nedostatku jedla, dehydratácia, retardácia rastu, nedostatočná telesná hygiena, nedostatočné zabezpečenie oblečenia, obuvi a bývania, zanedbávanie zdravotnej starostlivosti, nezabezpečenie zdravotných potrieb, nepodávanie liekov, neošetrovanie poranení, nedodržiavanie diagnostických a liečebných odporučení, ignorovanie preventívnych vyšetrení a povinného očkovania

b) letargia, apatickosť, pasivita, rýchla unaviteľnosť, vyčerpanosť, nepriemeraná prítulnosť k cudzím osobám, asociálne, deštruktívne, agresívne správanie, túlanie, kradnutie, žobranie, užívanie návykových látok, zvýšená trestná činnosť

c) v kognitívnej oblasti

1. u dočiat, batoliat a detí v predškolskom veku zaostávanie psychomotorického vývinu, predovšetkým v oblasti reči, sociálneho správania a adaptívneho správania, absencia niektorých základných hygienických návykov a sociálnych návykov

2. u starších maloletých osôb poruchy reči, učenia, sústredenia, slabý prospech, malá slovná zásoba, typické sú skoré príchody do školy a neskoré odchody alebo záškoláctvo

d) prejavy úzkosti a neurotické prejavy ako sú cmúľanie prstov, ohryzovanie nechťov, vytrhávajú vlasov, kolísanie celým telom, rytmické pohyby hlavy, časté sťažnosti na bolesti brucha alebo hlavy; pomočovanie na podklade neosvojených hygienických návykov, rozvoj adaptačných, úzkostných a emocionálnych porúch (podľa klasifikácie psychických porúch)

Príznyky psychického týrania

a) psychosomatické fyzické, mentálne alebo emocionálne zaostávanie vo vývine, nevysvetliteľné teploty, bolesti brucha, pomočovanie, pošpiňovanie, neprimeraná reakcia na bolesť prejavujúca sa akoby necitlivosťou, alebo naopak výraznou precitlivosťou, a to aj vtedy, keď je bolesť vyvolaná iba nepatrným podnetom

b) poruchy vnímania, koncentrácie, učenia alebo myslenia, ktoré sa následne prejavujú v zhoršenom školskom prospechu, porucha správania v celom rozsahu osobnosti,

c) agresívne, provokatívne správanie alebo nadmerne pasívne správanie, výrazné vzťahové poruchy s rovesníkmi ako i s dospelými, časté úteky z domova, záškoláctvo, zneužívanie alkoholu a návykových látok, prejavy neistoty vo vzťahoch, neschopnosť nadviazať priateľstvo a udržať si ho, samotárstvo, nachádzanie si opakovaných dôvodov, prečo zotrvať inde ako vo vlastnej rodine alebo v náhradnom prostredí dieťaťa, nedôvera k dospelým ľuďom, ktorí sa maloletým osobám snažia pomôcť, alebo naopak až prílišná závislosť na nich a prejavovanie nadmernej vďačnosti za prejavenu pozornosť

d) neúmerné reakcie na vlastné chyby, neustále podceňovanie sa, nízke sebavedomie, úzkosť, strach, depresia, sebapoškodzovanie, samovražedné pokusy a prejavy, obavy z možného potrestania, obavy, že maloletá osoba nemá cenu, že si nič nezaslúži, že ju nikto nemá rád, narušená sebaúcta, znížené sebahodnotenie, pocity menejcennosti

Príznyky fyzického týrania

1. *modriny, odreniny a pomliaždeniny*, najčastejšie sa nachádzajú na rukách a chrbtovej časti tela, kde vznikajú pri obrane a úteku pred agresorom, ich výskyt v okolí genitálu a perianálnej oblasti upozorňuje na možnosť sexuálneho zneužívania; modriny a odreniny na krku sú typické po škrtení; cirkulárne modriny na trupe, krku alebo rukách ukazujú na zvlášť nebezpečné, život ohrozujúce týranie maloletej osoby, ich lokalizácia, rozsah a tvar napovedajú spôsob, akým bola maloletá osoba týraná (bitie, štipanie, chytanie, hryzenie, škrtenie) a napomáhajú identifikovať predmet, ktorým bol úder vedený; modriny a opuch na hornej pere spolu s natrhnutím uzdičky jazyka sa vyskytujú najmä u dočiat a vznikajú po násilnom krmení

2. *otvorené rezne, bodné, sečné rany*

3. *vytrhávajú vlasov*, často v celých chumáčoch a vznik lysín väčšinou okrúhlyho tvaru s lokalizáciou v rôznych miestach vlasovej časti hlavy; môžu byť zamieňané za niektorú formu alopecie

4. *popáleniny*, pri ktorých je podozrivý už mechanizmus vzniku, ktorý udávajú rodičia maloletej osoby; popálené miesta nemusia byť viditeľné pri bežnej prehliadke; špecifické sú popáleniny žeravými predmetmi, najčastejšie na rukách, chodidlách a zadočku a typický ohraničený okrúhly kráter vypálený cigaretou

5. *obareniny*, ktoré sú časté hlavne u dočiat a batoliat v oblasti zadočka, genitálu, rúk, nôh a na rozdiel od náhodných obarení sú charakteristicky symetrické

6. *zmlomeniny*; u detí mladších ako dva roky je každá zlomenina podozrením na fyzické týranie maloletej osoby; podozrivý býva oneskorený príchod na prvotné lekárske ošetrovanie a nedôveryhodné informácie rodičov o mechanizme vzniku úrazu, opakované zlomeniny alebo viaceré zlomeniny v rôznom štádiu hojenia, zlomeniny rebier, ktoré sa vyskytujú u dočiat a malých detí po tupých úderoch a násilných stlačeniach hrudníka

7. *poranenia hlavy a CNS*, ktoré vznikajú trasením, úderom alebo nárazom hlavy do tvrdého predmetu a sú asi v 10 % prípadov spojené s poruchou vedomia a v 5 % prípadov s vnútrolebečným krvácaním; absencia vonkajších príznakov, súčasne môžu byť poškodené rebrá, kľúčna kosť a hrudná kosť

8. *polytrauma*, ktorá vzniká najmä pri útoku, u dieťaťa zistíme početné masívne modriny, odreniny, rany, zlomeniny, vnútorné krvácania a príznaky ťažkej emocionálnej traumy a psychickej traumy; obvykle nachádzame aj staršie nepoznané poranenia v rôznom štádiu hojenia

9. *topenie*, podozrivé je, keď rodičia prichádzajú s maloletou osobou na ošetrovanie s určitým časovým odstupom od udalosti, udávajú netypický čas kúpania, nedôveryhodné, nejasné informácie o udalosti

10. *dusenie*, na koži alebo slizniciach tváre alebo krku sa nachádzajú bodkovité zakrvácania v koži, slizniciach a krvácania do očných spojiviek a viečok, u detí do jedného roka môžu uvedené príznaky vzniknúť aj pri syndróme náhleho úmrtia dočiat (SIDS)

11. *smrť* maloletej osoby, ktorá je následkom fyzického týrania, býva často nesprávne klasifikovaná ako SIDS alebo ako nehoda (najmä u detí mladších ako štyri roky)

Príznyky sexuálneho zneužívania

a) deti do 5 rokov

- nemajú pocit istoty a s nápadným strachom "visia" na rodičoch, v prítomnosti konkrétnej osoby (zneužívateľa) prejavujú mimoriadne silný strach (vo viac ako 90% prípadoch je to známy človek alebo príbuzný, v takmer 50% vlastný rodič), dieťa hystericky kričí pri prebaľovaní, príp. pri vyzliekaní spodného prádla sa stáva hysterickým, v okolí genitálií je možné pozorovať niektoré fyzické znaky, bolesti alebo zápaly v oblasti krčnej, análnej alebo genitálnej, regres ako obranný mechanizmus, sexuálne správanie neúmerné veku - sexuálne podnety ich niekedy pohoršujú alebo niekedy práve naopak nevyvolávajú žiadnu prirodzenú zvedavosť, neprítomný pohľad, nešťastný výraz, smutná nálada, rozpačitosť, agresivita, utiahnutosť – tieto prejavy môžu mať aj iné dôvody!, problémy s jedením, chronické zobúdžanie sa so zlými snami, pomočovanie (keď už predtým sa nepomáčovalo), pri hre s bábikami alebo inými deťmi príliš zasvätené napodobňujú sexuálne správanie, kreslenie pohlavných orgánov, strata záujmu o zábavné aktivity, o rozprávky, hry s inými deťmi, neslušné slová a frázy, ktoré sa dieťa pravdepodobne naučilo od zneužívateľa - nezodpovedajú "bežným" detským nadávkam a frázam, dieťa o sebe hovorí, že je zlé a nanič

b) deti od 5 do 12 rokov

- naznačujú, že poznajú alebo majú určité tajomstvá, ktoré však nemôžu nikomu prezradiť, hovoria o akomsi probléme svojho kamaráta, začínajú klamať, kradnúť, nadávať s cieľom upútať na seba pozornosť, majú u seba nevysvetliteľné obnosy peňazí alebo darčeky, majú desivé sny, začínajú sa občas pomočovať, prestávajú sa radovať z predtým obľúbených činností, neochotne sa vyzliekajú pred telocvikom, bez vysvetliteľného dôvodu začínajú neznašať nejakú dospelú osobu, nechcú, aby sa o nich predtým obľúbená osoba chodila starať, sexuálna aktivita je neprimeraná ich veku, kreslia sexuálne inšpirované obrázky - môžu znázorňovať aj akt zneužívania, trpia infekciami močových ciest, krvácaním alebo zvýšenou citlivosťou v genitálnej alebo análnej oblasti, majú problémy s jedením - nechutenstvo alebo prejedanie, depresie - až pokusy o samovraždu, majú o sebe zlú mienku, majú sklony k sebapoškodzovaniu, úteky z domova, regres k správaniu, keď boli mladšie - hrajú sa s hračkami, ktoré odložili, cmúľajú si palec, pokúšajú sa sexuálne zneužiť ďalšie deti, vymýšľajú si výhovorky, aby nemuseli ísť domov, hovoria o sebe, že nestoja za nič a nič z nich nebude

c) deti staršie ako 13 rokov

- chronická depresia, sklony k samovražde, drogy, nadmerné množstvo alkoholu, trpia stratou pamäte, majú obavy z konkrétnych ľudí, výrazne preberajú rodičovskú úlohu - starajú sa v domácnosti o všetkých a o všetko, len nie o seba, chronicky trpia nočnou morou, boja sa tmy, sú neschopné sa sústrediť, rozprávajú o svojich známych, ktorých kedysi niekto zneužil, izolujú sa od ostatných detí, prudké výbuchy hnevu, pocity viny